

an la carrera, de dias, que pagarie 12 drs.; it. tot hom qui mugués baralye ---», en la part que sembla haver estat dictada entre els aa. 1325 i 1364 (p. p. Balaguer Merino, *RLR* xv, 46, cf. p. 24).

D'altra banda, en el sentit de 'vessar-se, escampar-se': «Turments que foren donats a senta Margarita --- quan lo prefet véu açò, que'l foc no la podie cremar, pensà que la fes offegar en l'aygua; e féu haver una tina o cup d'aygua ple e manà-la posar dintre, e --- ella féu lo senyal de la Creu --- e súbitament venc un tro del cel e terratrèmol, e tot se vessà; e quan lo poble véu aquest miracle, *convertiren-se* 12 mil o 15 mil persones», StVicentF (*Serm.* II, 176.16). «Mas si-ls fa nosa / lo fill qu' és nat / --- / d'ells fan perixca / bollit, cremat / --- / altres --- acoren / per mala 'ndreça: / lur sanc se vessa / pel meliquet / restar fluxet: / troben-lo mort / ---», JRoig (*Spill*, 9024). «--- Umplí un vas --- e'l volc posar en terra; vessà-s tota la aygua que era en lo vas»; i també com a tr.: «--- lo gall --- saltà de la taula e vessà la salsa damunt les robes dels dos compares», *Eiximplis* (recull Ag. I, 322.5, 95).

Fins avui d'ús general. En el present pronunciat amb é tancada com correspon, en tots els dialectes cat., a la È tònica davant s. La major flexibilitat fraseològica i semàntica adquirida en la història de la llengua, fa que aparegui sovint en literatura moderna, més que abans. «--- Rajan --- rieron aurífers de virginal rosor / --- / y devallan, per l'iris guiats, de marge en marge / --- pel català jardí: / així, al traure florida lo romaní y la malva, / per la quintana 's vessa d'un buc rosada mel / ---», *Atl.* I, 61b. «--- / ací 's veu, com en somni --- al cim de Canigó; / cinc rius brollan d'aqueixa montanya grandiosa / --- / apar una almorratxa descomunal que vessa / per sos cinc brocs de vidre cinc rius d'aygues d'olors / --- / com quan, dintre la plaça, dançant la pabordessa / arruxa 'ls balladors», *Canigó* VI, 32a.

Epic o líric: «Faune mutilat, / brollador eixut, jardí desolat / de ma joventut... / --- / La font qui no vessa, la font qui no plora, / me fa plorar a mi / --- / sense les fetides que es tornen a obrir / quan veig que no vessa, / ni canta ni plora la font del jardí / ---», Alcover (*La Reliquia*, vv. 7, 38). «--- / David té set --- / un glop refrigerant! / --- / Ja són a la presència / de llur cabdill reial, / i li ofereixen l'elm on l'aigua brilla / --- / i els respongué David, i l'elm prenia / --- Per què jo sol mon llavi refrescar? / ---. / Girà els ulls de vident cap al cel clar, / i, en ofrena pacífica, per terra / l'aigua de l'elm vessà», id. (*Po. Bíblics*, *Set*, v. 74). «L'ofrena fou humil, tal com als déus agrada / --- / dels rierols vermells, bavors de sang vessada / com un perfum d'encens, muntaven blanament / ---», Alomar, *Després del Sacrifici*, v. 3. «Píndar, boca sagrada de les Muses; / Baquilides, xerraire sirena; / --- / glavi d'Alkaios, que més d'un cop vesares / la sang dels tirans / ---», Coromines (*Termes de Meleagros*, v. 9, O. C., 1325).

Entre les llengües romàniques quasi totes (llevat del cast. i port. *verter*), deixant morir el mot llatí simple *VERTERE*, el varen suplantar amb el seu freqüentatiu,

ja ll., *VERSARE* 'girar i regirar', 'remenar', 'fer rodolar', 'bolcar, rebolcar', d'on es passà en romànic a 'bolcar el contingut, vessar un líquid etc.'; d'aquí també l'oc. *versar*, fr. i reto-rom. *verser*, it. *versare*, roms. *vàrsà*. L'àrea del nostre mot s'havia estès per l'Alt Aragó, almenys fins a la Vall de Tena, on el trobem en un doc. de c. al S. XIV, en afrontacions: «--- assí com agua biessa ---» (Biescas, Nav. Tomás, *Doc. Ling. A-Ar.*, n.º 149).

DERIV.: *Vessat* 'balafiador, mans-foradades' ripoll. (*DAG.*) *Vessador* (*DAG.*) *Vessadures*. *Vessament* [fi S. XIV, Boeci]; per evitar que «continuí el vessament de sang» el President Companys obliga arma en mà el general traïdor, vençut el 19 de juliol de 1936, a enraonar per ràdio aconsellant a tots els subversius que es rendeixin; el governador de Barcelona Ossorio Gallardo, 27 anys abans, exhortava en va la junta d'autoritats a dirigir-se al poble revoltat intimant-lo a retirar-se per no empitjorar el «vessament de sang». Com a terme medical em sembla objectable; encara que el Dicc. de Med. de 1975 digui que el *DFA*. i el Dicc. Corachan (del qual vaig ser assessor) admeteren *vessament* crec que no és prou exacte, i que només recomanarem *extravasació*, que és excellent; l'*embassament* que imaginem no evoca la idea i em sembla poc recomanable.

Vessant adj. [Lab.], «ton cor era lo gert que jo cercava / quan veres-me, allí baix, gerdera hermosa, / ab ma falda *vessanta* de maduixes, / de gessamins endormiscada a l'ombra», *Canigó* II, 63; m. [1575] 'cada un dels dos o més pendents d'una teulada': «--- teulada: tegulatum imbricatum; t. de dos *vessants*: tectum pectinatum; t. de quatre *vessants*: tectum testudinatum», OPou (*TbPu.*, 333); «aja de portar lo mateix *vessant* o rostària», doc. de Montblanc a. 1639; per analogia aplicat a d'altres construccions: «Oh ciutat de Balaguer, ciutat rica y regalada: / a l'entrant de la ciutat / hi ha un pont de pedra picada, / està fet a dos *vessants* / que no hi puga batre l'aygua», *Romllo*. (MilàF, 383).

En cat., m.: «cada un dels dos costats d'una carena muntanyosa» [1627]: «--- judicas que no és millor lo siti que lo d'esta ciutat? ans bé està: per los *vessants* tant grans té, des de Coll Blanc fins als Caputxins; per rahó de la salut és millor que molts altres ---», discurs sobre portar una sèquia d'aigua a Bna., a. 1627, que Careta (*Dicc.*, p. 434) transcriu de l'Arx. Mun. «Y les montanyes d'Atlas veu verdejar de lluny, / veu rossejar-hi a gayes, en sos *vessants*, la xeixa / ---», *Atl.*, esbós de 1867, II, 11c; també en la versió definitiva: «—Anem —diu-li Alcides—, anem, no sospires / --- / jo arranco quants arbres se'm posan davant, / los rompo y trossejo, com llanses de canya, / y rego y amoixo / los joncs y floretes del fèrtil *vessant*; / qui sò? ---» VI, 37e.

El masculí és unànime en els escriptors de tots els Països catalans, no sols del Princ.: «d'aquell *vessant* de la muntanya, la flaire desmaiadora de les farigoles duia als seus sentits una comunitat de vida ---», Coromines (ja en l'autògraf, dels anys 1910-20, *Reus est*